Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

16. srpnja 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Otpadna električna i elektronička oprema – Direktiva 2002/96/EZ – Članak 2. stavak 1. i članak 3. točka (a) kao i prilozi I.A i I.B – Direktiva 2012/19/EU – Članak 2. stavak 1. točka (a), članak 2. stavak 3. točka (b) i članak 3. stavak 1. točke (a) i (b) kao i prilozi I. i II. – Pojmovi ‚električna i elektronička oprema' i ‚električni i elektronički alati' – Motori za garažna vrata"

U predmetu C-369/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Landgericht Köln (Njemačka), odlukom od 23. srpnja 2014., koju je Sud zaprimio 31. srpnja 2014., u postupku

Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH

protiv

Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. KG,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: M. Ilešič (izvjestitelj), predsjednik vijeća, A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas i C. G. Fernlund, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Mengozzi,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH, J. Stock, *Rechtsanwältin*,

— za Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. KG, S. Pietzcker, *Rechtsanwalt*,

— za njemačku vladu, T. Henze i A. Lippstreu, u svojstvu agenata,

— za Europsku komisiju, G. Braga da Cruz, C. Hermes i D. Loma-Osorio Lerena, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon saslušanja nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegova mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje, s jedne strane, članka 2. stavka 1. i članka 3. točke (a) kao i priloga I.A i I.B Direktivi 2002/96/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. siječnja 2003. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO) (SL L 37, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 25.) i, s druge strane, članka 2. stavka 1. točke (a), članka 2. stavka 3. točke (b), članka 3. stavka 1. točaka (a) i (b) kao i prilogâ I. i II. Direktivi 2012/19/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO) (SL L 197, str. 38.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 34., str.194.).

2 Ovaj zahtjev podnesen je u okviru spora između društva Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH (u daljnjem tekstu: Sommer) i društva Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. KG (u daljnjem tekstu: Rademacher) o neregistraciji potonjeg u Stiftung elektro-altgeräte register (njemački državni registar za otpadnu električnu opremu, u daljnjem tekstu: Stiftung ear) kao proizvođača električne i elektroničke opreme (u daljnjem tekstu: EEO).

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2002/96

3 U skladu s člankom 25. Direktive 2012/19, Direktiva 2002/96 stavlja se izvan snage s učinkom od 15. veljače 2014.

4 Uvodne izjave 10., 15. i 16. Direktive 2002/96 određivale su:

„(10) Ova direktiva treba obuhvaćati svu električnu i elektroničku opremu koju upotrebljavaju potrošači te električnu i elektroničku opremu namijenjenu profesionalnoj uporabi. [...]

[...]

(15) Odvojeno prikupljanje preduvjet je osiguranja posebne obrade i recikliranja [otpadne električne i elektroničke opreme (u daljnjem tekstu: OEEO)] i neophodno je za postizanje odabrane razine zaštite zdravlja ljudi i okoliša u Zajednici. [...]

(16) Da bi se postigla odabrana razina zaštite i usklađeni ciljevi za okoliš u Zajednici, države članice trebaju donijeti odgovarajuće mjere za smanjenje na najmanju mjeru zbrinjavanja OEEO-a kao nerazvrstanog mjesnog otpada kao i za postizanje visoke razine odvojenog prikupljanja OEEO-a. [...]“

5 Članak 1. te direktive, naslovljen „Ciljevi“, glasio je kako slijedi:

„Svrha ove direktive je u prvome redu sprečavanje nastanka [OEEO-a] i, osim toga, ponovna uporaba, recikliranje i drugi načini oporabe takvog otpada da bi se smanjilo zbrinjavanje otpada. Njome se također traži poboljšanje ponašanja u zaštiti okoliša svih operatora uključenih u životni ciklus električne i elektroničke opreme, npr. proizvođača, distributera i potrošača, a posebno onih operatora koji su izravno uključeni u obradu [OEEO-a].“

6 Članak 2. stavak 1. navedene direktive, naslovljen „Područje primjene“, određivao je:

„Ova se direktiva primjenjuje na [EEO] koja pripada vrstama navedenim u Prilogu I.A pod uvjetom da ta oprema nije dio drugoga tipa opreme koja nije obuhvaćena područjem primjene ove direktive. Prilog I.B sadrži popis proizvoda koji pripadaju vrstama navedenim u Prilogu I. A.“

7 Članak 3. te direktive, naslovljen „Definicije“, glasio je:

„Za potrebe ove direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

a) [EEO] znači oprema čiji normalan rad ovisi o električnim strujama ili elektromagnetskim poljima te oprema za proizvodnju, prijenos i mjerenje takvih struja ili polja koji pripadaju vrstama navedenim u Prilogu I.A i koji su namijenjeni uporabi za naponske iznose do 1000 V izmjenične struje i 1500 V istosmjerne struje;

[...]“

8 U Prilogu I.A Direktivi 2002/96 nabrojene su vrste EEO-a obuhvaćene tom direktivom. U točki 6. tog priloga su tako navedeni „električni i elektronički alati (osim velikih nepokretnih industrijskih alata)“.

9 Točka 6. Priloga I.B toj direktivi, naslovljenog „Popis proizvoda koji se uzimaju u obzir za potrebe ove Direktive i koji pripadaju kategorijama iz Priloga I.A“, glasila je kako slijedi:

„Električni i elektronički alati (osim velikih nepokretnih industrijskih alata)

Bušilice

Pile

Šivaći strojevi

Oprema za okretanje, mljevenje, brušenje, poliranje, piljenje, rezanje, sječenje, bušenje, prošupljivanje, probijanje, previjanje, savijanje ili za sličnu obradu drveta, metala i drugih materijala

Alati za zakivanje, spajanje čavlima, spajanje vijcima, alati za skidanje zakovica, čavala ili vijaka ili za slične namjene

Alati za zavarivanje, lemljenje i sličnu uporabu

Oprema za prskanje, nanošenje, raspršivanje i ostalu drukčiju obradu tekućih ili plinovitih tvari

Alati za košenje ili za druge vrtne poslove“.

Direktiva 2012/19

10 Uvodne izjave 6., 9., 14. i 15. Direktive 2012/19 određuju:

„(6) Namjena ove Direktive je da doprinese održivoj proizvodnji i potrošnji, prvenstveno kroz sprečavanje nastajanja OEEO-a i dodatno kroz ponovnu uporabu, recikliranje i ostale oblike oporabe tog otpada, kao i da smanji zbrinjavanje otpada te da doprinese učinkovitom iskorištavanju resursa i dobivanju vrijednih sekundarnih sirovina. Njezin je cilj isto tako poboljšati okolišnu učinkovitost svih operatora uključenih u životni ciklus EEO-a, npr. proizvođača, distributera i potrošača, te posebno onih operatora koji su izravno uključeni u

prikupljanje i obradu OEEO-a. Različite nacionalne primjene načela „odgovornosti proizvođača” posebno mogu dovesti do znatnih razlika u financijskom opterećenju gospodarskih subjekata. Postojanje različitih nacionalnih politika gospodarenja OEEO-om ometa učinkovitost politika recikliranja. Iz tog bi razloga na razini Unije trebalo utvrditi ključne kriterije i razviti minimalne norme za obradu OEEO-a.

[...]

(9) Ova bi Direktiva trebala obuhvaćati sav EEO koji rabe potrošači i EEO namijenjen za profesionalnu uporabu. [...] Ciljeve ove Direktive moguće je ostvariti bez uključivanja velikih fiksnih postrojenja kao što su naftne platforme, sustavi za prijevoz prtljage ili liftovi u zračnim lukama u njezino područje primjene. Međutim, u područje primjene ove Direktive trebalo bi uključiti svu opremu koja nije posebno dizajnirana i instalirana kao dio tih postrojenja i koja svoju funkciju može ispuniti čak i ako nije dio tih postrojenja. To se na primjer odnosi na opremu kao što je rasvjetna oprema ili fotonaponske ploče.

[...]

(14) Odvojeno prikupljanje preduvjet je za osiguravanje posebne obrade i recikliranja OEEO-a i potrebno je za postizanje odabrane razine zaštite zdravlja ljudi i okoliša u Uniji. Potrošači bi trebali aktivno doprinositi uspjehu takvog prikupljanja i trebalo bi ih poticati da vraćaju OEEO. [...]

(15) Države članice trebale bi donijeti odgovarajuće mjere kako bi zbrinjavanje OEEO-a kao nesortiranog komunalnog otpada svele na minimum i ostvarile visoku razinu odvojenog prikupljanja OEEO-a, s ciljem postizanja odabrane razine zaštite i usklađenih okolišnih ciljeva na razini Unije. [...]“

11 Članak 1. te direktive, naslovljen „Predmet“, određuje:

„Ovom se Direktivom utvrđuju mjere za zaštitu okoliša i zdravlja ljudi sprečavanjem ili smanjivanjem štetnih učinaka generiranja [OEEO-a] i gospodarenja tim otpadom te smanjivanjem ukupnih učinaka korištenja resursa i poboljšavanjem učinkovitosti tog korištenja u skladu s člancima 1. i 4. [Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 34., str. 99.)], doprinoseći time održivom razvoju.“

12 Članak 2. navedene direktive 2012/19, naslovljen „Područje primjene“, propisuje:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na [EEO] kako slijedi:

a) od 13. kolovoza 2012. do 14. kolovoza 2018. (prijelazno razdoblje), u skladu sa stavkom 3., na EEO koji potpada pod kategorije navedene u Prilogu I. Prilog II. sadrži indikativni popis EEO-a koji potpada pod kategorije navedene u Prilogu I.;

[...]

3. Ova se Direktiva ne primjenjuje ni na jedan od sljedećih EEO-a:

[...]

b) oprema koja je posebno dizajnirana i instalirana kao dio opreme druge vrste, koja je isključena iz područja primjene ove Direktive ili nije njime obuhvaćena, koja može ispuniti svoju funkciju samo ako je dio te opreme;

[...]“

13 Članak 3. stavak 1. te direktive, naslovljen „Definicije“, određuje:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

a) [‚EEO’] znači oprema čiji normalan rad ovisi o električnoj struji ili elektromagnetskom polju i oprema za proizvodnju, prijenos i mjerenje električne struje ili magnetskog polja, namijenjena za uporabu pri nazivnom naponu do 1000 V izmjenične struje i 1500 V istosmjerne struje;

b) ‚veliki stacionarni industrijski alati’ znači veliki sklop strojeva, opreme i/ili komponenata, koji zajedno funkcioniraju za određenu primjenu, koje na određenom mjestu trajno montiraju ili demontiraju profesionalci i koju profesionalci koriste i održavaju u industrijskom proizvodnom pogonu ili objektu za istraživanje i razvoj;

[...]“

14 Točka 6. Priloga I. Direktivi 2012/19, naslovljenog „Kategorije EEO-a obuhvaćene ovom Direktivom tijekom prijelaznog razdoblja kako je predviđeno u članku 2. stavku 1. točki (a)“, istovjetna je točki 6. Priloga I.A Direktivi 2002/96.

15 Točka 6. Priloga II. Direktivi 2012/19, naslovljenom „Indikativni popis EEO-a koji potpada pod kategorije navedene u Prilogu I.“, glasi kako slijedi:

„Električni i elektronički alati (osim velikih nepokretnih industrijskih alata)

Bušilice

Pile

Šivaći strojevi

Oprema za glodanje, mljevenje, pjeskarenje, brušenje, piljenje, rezanje, sječenje, bušenje, izradu rupa, probijanje, preklapanje, savijanje ili za sličnu obradu drveta, metala i drugih materijala

Alati za zakivanje, spajanje čavlima, spajanje vijcima, alati za skidanje zakovica, čavala ili vijaka ili za slične namjene

Alati za zavarivanje, lemljenje i sličnu uporabu

Oprema za prskanje, nanošenje, raspršivanje ili drukčiju obradu tekućih ili plinovitih tvari drugim sredstvima

Alati za košenje ili za druge vrtne poslove“.

Njemačko pravo

16 Članak 3. stavak 1. Zakona o nepoštenom tržišnom natjecanju (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, BGBl. 2010 I, str. 254.), kako je izmijenjen Zakonom od 1. listopada 2013. (BGBl. 2013 I, str. 3714., u daljnjem tekstu: UWG), naslovljen „Zabrana nepoštene trgovačke praske“, određuje:

„Nepoštena trgovačka praksa je nezakonita ako može znatno utjecati na interese konkurenata, potrošača ili ostalih sudionika na tržištu. [...]“

17 U skladu s člankom 4. UWG-a, naslovljenim „Primjeri nepoštene trgovačke prakse“:

„Nepošteno djeluje posebice onaj tko

[...]

11. krši zakonsku odredbu čiji je cilj, među ostalim, uređenje ponašanja na tržištu u interesu tržišnih sudionika.“

18 Zakon o stavljanju na tržište, povlačenju i ekološki održivom zbrinjavanju električne i elektroničke opreme [Gesetz über das Inverkehrbringen, die Rücknahme und die umweltverträgliche Entsorgung von Elektro- und Elektronikgeräten (Elektro- und Elektronikgerätegesetz), BGBl. 2005 I, str. 762., u daljnjem tekstu: ElektroG] od 16. ožujka 2005. sadržava članak 2., koji je nosi naslov „Područje primjene“ i glasi kako slijedi:

„(1) Ovaj zakon primjenjuje se na [EEO] koji ulazi u sljedeće kategorije, pod uvjetom da nije dio druge opreme koja ne ulazi u područje primjene ovog zakona:

[...]

6. Električni i elektronički alati, osim velikih nepokretnih industrijskih alata.

[...]“

19 Članak 3. ElektroG-a, naslovljen „Definicije“, određuje:

„(1) U smislu ovog zakona [‚EEO’] znači:

1. oprema čiji normalan rad ovisi o električnoj struji ili elektromagnetskom polju.

2. oprema za proizvodnju, prijenos i mjerenje električne struje ili magnetskog polja,

namijenjena za uporabu pri nazivnom naponu do 1000 V izmjenične struje i 1500 V istosmjerne struje.

[...]

(11) U smislu ovog zakona ‚proizvođač’ znači svaka osoba koja, bez obzira na korištenu prodajnu tehniku, uključujući daljinsku komunikaciju u smislu članka 312.b stavka 2. Bürgerliches Gesetzbucha [(građanski zakonik)], na profesionalnoj osnovi

1. pod vlastitim žigom proizvodi EEO i stavlja ga na tržište prvi put unutar područja primjene ovog zakona.

[...]“

20 Članak 6. stavak 2. tog zakona, naslovljen „Uspostava zajedničkog tijela, registracija, financijska garancija“, glasi kako slijedi:

„Prije stavljanja na tržište električne i elektroničke opreme svaki je proizvođač dužan registrirati se kod nadležnog tijela (članak 16.) u skladu s drugom i trećom rečenicom. [...]“

21 Točka 6. Priloga I. ElektroG-a, naslovljenog „Popis kategorija i opreme“, istovjetna je točki 6. Priloga II. Direktivi 2012/19.

Glavni postupak i prethodna pitanja

22 Društvo Sommer, koje proizvodi motore za garažna vrata i druge proizvode je u skladu s člankom 6. stavkom 2. ElektroG-a registrirano u Stiftung ear kao proizvođač EEO-a.

23 Društvo Rademacher isto tako proizvodi motore za garažna vrata. Normalan rad tih motora ovisi o električnoj struji između 220 i 240 V, dizajnirani su da zajedno s pripadajućim garažnim vratima budu ugrađeni u opremu zgrade i u svakom se trenutku mogu demontirati, ponovno montirati i/ili ugraditi u navedenu opremu (u daljnjem tekstu: predmetni motori). Društvo Rademacher nije registrirano u Stiftung ear kao proizvođač EEO-a.

24 Iz spisa podnesenog Sudu proizlazi da je društvo Sommer u srpnju 2013. pred Landgerichtom Köln (regionalni sud u Kölnu) protiv društva Rademacher podnijelo tužbu zbog nepoštenog tržišnog natjecanja jer se potonji nije registrirao u Stiftung ear kao proizvođač EEO-a. Društvo Sommer je svojom tužbom osobito zahtijevalo da se društvu Rademacher zabrani stavljanje na tržište predmetnih motora do trenutka njegove registracije u Stiftung ear kao i da se tom društvu naloži naknada štete koja je društvu Sommer eventualno prouzročena stavljanjem na tržište tih proizvoda.

25 Društvo Sommer smatra da je društvo Rademacher „proizvođač“ u smislu članka 3. stavka 11. ElektroG-a i da se ono, slijedom toga, bilo dužno registrirati u Stiftung ear prije stavljanja na tržište EEO-a. S tim u vezi društvo Sommer ističe da predmetni motori nisu „veliki nepokretni industrijski alati“, već „električni i elektronički alati“ u smislu članka 2. stavka 1. točke 6. tog zakona s obzirom na to da je riječ o opremi namijenjenoj upotrebi u kućanstvima, da normalan rad tih motora ovisi o električnim strujama ili elektromagnetskim poljima, da su namijenjeni za uporabu pri nazivnom naponu do 1000 V izmjenične struje i 1500 V istosmjerne struje i da nisu stacionarni. Prema mišljenju društva Sommer, navedeni motori imaju vlastitu funkciju i nisu dio opreme koja ne ulazi u područje primjene ElektroG-a.

26 Društvo Rademacher osporava to stajalište. Ono smatra da predmetni motori nisu „alati“ u smislu članka 2. stavka 1. točke 6. tog zakona. Naime, ta odredba pobliže je pojašnjena u točki 6. Priloga I. ElektroG-u koja sadržava popis proizvoda. Taj popis svakako nije sveobuhvatan, no zajedničko obilježje svih proizvoda koji su u njemu sadržani jest da djeluju na materijale, odnosno na materijale i tvari koje je potrebno obraditi, te da ih fizički mijenjaju. Međutim, s obzirom na to da je jedina funkcija predmetnih motora napajanje sustava energijom i upravljanje njime i da upotreba tih proizvoda ne dovodi ni do kakve izravne obrade materijala ili tvari ili djelovanja na njih, predmetne se motore ne može smatrati „električnim i elektroničkim alatima“ u smislu članka 2. stavka 1. točke 6. dElektroG-a. Rademacher smatra da predmetni motori u svakom slučaju nemaju vlastitu funkciju te da su komponenta glavnog proizvoda koji ne ulazi u područje primjene ElektroG-a.

27 Iz podataka koje je naveo sud koji je uputio zahtjev proizlazi da, kada bi društvo Rademacher i trebalo smatralo proizvođačem koji je dužan prethodno se registrirati u skladu s obvezom predviđenom člankom 2. stavkom 2. ElektroG-a, stavljanje na tržište predmetnih motora od strane tog društva bilo bi u suprotnosti s člankom 3. stavkom 1. i člankom 4. točkom 11. UWG-a, u vezi s člankom 2. i člankom 6. stavkom 2. ElektroG-a, onoliko dugo koliko navedeno društvo nije registrirano u Stiftung ear.

28 S obzirom na to da je svrha ElektroG-a prenošenje Direktive 2002/96 u njemački pravni poredak, taj sud dvoji o tome ulaze li predmetni motori u pojam „električnih i elektroničkih alata“ u smislu te direktive i Direktive 2012/19. Naime, prema mišljenju tog suda, namjera zakonodavca Unije da se, koliko je to moguće, izbjegne svrstavanje korisnih materijala iz električnih i elektroničkih komponenti i otrovnih tvari u obični otpad te definicija pojma „alat“ koju je dao Bundesverwaltungsgericht (savezni upravni sud), odnosno da je riječ o „sredstvu koje može mehanički djelovati na predmete“ govore u prilog davanja potvrdnog odgovora na to pitanje. Suprotno tomu, činjenica da proizvodi navedeni u točki 6. Priloga I.B Direktivi 2002/96 i točki 6. Priloga II. Direktivi 2012/19 mehanički

djeluju na predmete ili dijelove tako da ih obrađuju i na taj način mijenjaju predmete ili materijale, dok predmetni motori ne obrađuju niti mijenjaju predmete ili materijale – tek pokrećući garažna vrata – govori u prilog davanja negativnog odgovora.

29 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, ako bi trebalo smatrati da predmetni motori ulaze u pojam „električnih i elektroničkih alata“ valjalo bi ipak provjeriti nisu li ti motori isključeni iz područja primjene Direktive 2002/96 odnosno Direktive 2012/19 zato što su oni komponente „velikih nepokretnih industrijskih alata“ ili su dio „drugog tipa opreme“ koja ne ulazi u njihova područja primjene. S tim u vezi sud koji je uputio zahtjev smatra da činjenica da su navedeni motori zajedno s garažnim vratima montirani u zgradu i služe njihovu upravljanju navodi na zaključak da oni nemaju autonomnu funkciju i da predstavljaju komponentu nepokretnog općeg uređaja, dok bi okolnost da se ti isti motori u svakom trenutku mogu demontirati, ponovno montirati i/ili ugraditi u opremu zgrade, navodila na zaključak da oni imaju vlastitu funkciju koja ih razlikuje od nepokretne električne opreme.

30 U tim je okolnostima Landgericht Köln odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1) Treba li članak 2. stavak 1., članak 3. točku (a) te Prilog I.A i Prilog I.B Direktivi 2002/96 i/ili članak 2. stavak 1. točku (a), članak 3. stavak 1. točku (a) te Prilog I. i Prilog II. Direktivi 2012/19 tumačiti na način da motori za (garažna) vrata koji se pokreću na električni napon od oko 220 V do 240 V, a koji su namijenjeni tomu da zajedno s (garažnim) vratima budu ugrađeni u opremu zgrade, ulaze u pojam ‚EEO-a', a osobito u pojam ‚električnih i elektroničkih alata'?

2) U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, treba li Prilog I.A točku 6. i Prilog I.B točku 6. Direktivi 2002/96 i/ili članak 3. stavak 1. točku (b), Prilog I. točku 6., Prilog II. točku 6. Direktivi 2012/19 tumačiti na način da motore za (garažna) vrata kako su definirani u prvom pitanju treba smatrati dijelom ‚velikih nepokretnih industrijskih alata' u smislu tih odredbi?

3) U slučaju potvrdnog odgovora na prvo i negativnog odgovora na drugo pitanje, treba li članak 2. stavak 1. Direktive 2002/96 i/ili članak 2. stavak 3. točku (b) Direktive 2012/19 tumačiti na način da motore za (garažna) vrata kako su definirani u prvom pitanju treba smatrati dijelom drugog tipa opreme koja ne ulazi u područje primjene dotične direktive?“

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost

31 Europska komisija smatra da Direktiva 2002/96 nije relevantna u okviru zahtjeva za prethodnu odluku s obzirom na to da je ona stavljena izvan snage s učinkom od 15. veljače 2014. u skladu s člankom 25. prvim podstavkom Direktive 2012/19.

32 Valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi za pitanja o tumačenju prava Unije koja je uputio nacionalni sud u pravnom i činjeničnom okviru koji utvrđuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud ne provjerava, vrijedi pretpostavka relevantnosti. Sud može odbiti odlučiti o zahtjevu za prethodnu odluku koju je uputio nacionalni sud samo ako je posve očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili glavnim postupkom, u slučaju kada je problem hipotetski ili kada Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se moglo dati koristan odgovor na postavljena pitanja (presude Fish Legal i Shirley, C-279/12, EU:C:2013:853, t. 30. i navedena sudska praksa i Idrodinamica Spurgo Velox i dr., C-161/13, EU:C:2014:307, t. 29.).

33 Iako sud koji je uputio zahtjev u predmetnom slučaju pobliže ne navodi razloge zbog kojih zahtijeva tumačenje Direktive 2012/19, iz spisa podnesenog sudu ipak proizlazi, s jedne strane, da je društvo Sommer sudu koji je uputio zahtjev podnijelo tužbu u srpnju 2013., odnosno prije dana kada je Direktiva 2002/96 prestala proizvoditi učinke, tj. 15. veljače 2014., i, s druge strane, da je društvo Sommer svojom tužbom osobito zahtijevalo da se društvu Rademacher naloži naknađivanje cjelokupne štete koju je tužitelj u glavnom postupku navodno pretrpio zbog navodno nepoštenog ponašanja društva Rademacher, koje je očito započelo dok je na snazi bila Direktiva 2002/96 i nastavilo se dok je na snazi bila Direktiva 2012/19.

34 Slijedom toga, nije očito da zatraženo tumačenje Direktive 2002/96 i Direktive 2012/19 nema nikakve veze s postojanjem ili predmetom glavnog postupka.

35 Stoga su pitanja u cijelosti dopuštena.

Meritum

36 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. stavak 1., članak 3. točku (a) te Prilog I.A točku 6. i Prilog I.B točku 6. Direktive 2002/96, s jedne strane, te članak 2. stavak 1. točku (a), članak 2. stavak 3. točku (b), članak 3. stavak 1. točku (a) kao i Prilog I. točku 6. i Prilog II. točku 6. Direktive 2012/19, s druge strane, tumačiti na način da motori za garažna vrata, kao što su oni o kojima je riječ u glavnom postupku – koji se pokreću na električni napon od oko 220 V do 240 V, a koji su namijenjeni tomu da zajedno s pripadajućim garažnim vratima budu ugrađeni u opremu zgrade i koji se u svakom trenutku mogu demontirati, ponovno montirati i/ili ugraditi – ulaze u područja primjene Direktive 2002/96, odnosno Direktive 2012/19 tijekom prijelaznog razdoblja određenog člankom 2. stavkom 1. točkom (a) te potonje direktive (u daljnjem tekstu: prijelazno razdoblje).

37 Iz članka 2. Direktive 2002/96 proizlazi da u njezino područje primjene ulaze proizvodi koji kumulativno ispunjavaju tri uvjeta, odnosno, kao prvo, da je riječ o EEO-ima, kao drugo, da ulaze u kategorije navedene u Prilogu I.A te direktive, i kao treće, da nisu dio drugog tipa opreme koja je isključena iz područja primjene te direktive niti da oni sami čine tu opremu. Ti isti uvjeti u biti su preuzeti člankom 2. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2012/19, u vezi sa stavkom 3. istog članka, iz kojih proizlazi da se tijekom prijelaznog razdoblja Direktiva 2012/19 primjenjuje na EEO koji ulazi u kategorije navedene u Prilogu I. te direktive i koji nije naveden u članku 2. stavku 3. te direktive.

38 Najprije, kada je riječ o prvom uvjetu navedenom u prethodnoj točki ove presude, valja podsjetiti da članak 3. točka (a) Direktive 2002/96 i članak 3. stavak 1. točka (a) Direktive 2012/19 definiraju pojam „EEO-a“ na gotovo istovjetan način, odnosno tako da on znači opremu čiji normalan rad ovisi o električnoj struji ili elektromagnetskom polju i opremu za proizvodnju, prijenos i mjerenje električne struje ili magnetskog polja, namijenjenu za uporabu pri nazivnom naponu do 1000 V izmjenične struje i 1500 V istosmjerne struje. Članak 3. točka (a) Direktive 2002/96 toj definiciji dodaje uvjet da ta oprema mora pripadati kategorijama navedenim u Prilogu I.A potonje direktive.

39 U predmetnom slučaju iz podataka koje je naveo sud koji je uputio zahtjev proizlazi da se predmetni motori pokreću na električni napon od oko 220 V do 240 V, odnosno do 1000 V izmjenične struje i 1500 V istosmjerne struje. Iz toga slijedi da ti motori mogu predstavljati EEO u smislu Direktive 2002/96 i da oni to jesu u smislu Direktive 2012/19.

40 Nadalje, kada je riječ o drugom uvjetu navedenom u točki 37. ove presude, sud koji je uputio zahtjev pita spadaju li predmetni motori pod točku 6. „električni i elektronički alati (osim velikih nepokretnih industrijskih alata)“ Priloga I.A Direktivi 2002/96 „ili“ pod točku 6. Priloga I. Direktivi 2012/19, koja ima istovjetan sadržaj.

41 S jedne strane, valja primijetiti da druga rečenica članka 2. stavka 1. Direktive 2002/96 pobliže pojašnjava da njezin Prilog I.B „sadrži popis proizvoda koji pripadaju vrstama navedenim u Prilogu I.A“, dok druga rečenica članka 2. stavka 1. točke (a) Direktive 2012/19 određuje da Prilog II. te direktive „sadrži indikativni popis EEO-a koji potpada pod kategorije navedene u Prilogu I.“. S druge strane, valja ustvrditi da se motori za garažna vrata kao takvi ne nalaze među proizvodima navedenima u točki 6. „električni i elektronički alati (osim velikih nepokretnih industrijskih alata)“ Priloga I.B Direktivi 2002/96 ni među onima navedenima u točki 6. Priloga II. Direktivi 2012/19, koja ima istovjetan naslov.

42 S tim u vezi valja istaknuti da, iako sadržaj te točke odgovara sadržaju točke 6. Priloga I.B Direktivi 2002/96, iz druge rečenice članka 2. stavka 1. točke (a) Direktive 2012/19 kao i iz naslova njezina Priloga II. jasno proizlazi da popis EEO-a iz tog priloga indikativan, dok direktiva 2002/96 izričito ne predviđa da je popis iz njezina Priloga I.B indikativan.

43 Međutim, sama ta okolnost ne može popis iz Priloga I.B Direktivi 2002/96 učiniti sveobuhvatnim. Naime, iz teksta članka 2. stavka 1. te direktive, a osobito iz činjenice da ta odredba ne predviđa da Prilog I.B toj direktivi sadržava popis svih proizvoda („la“ liste „des“ produits) koji ulaze u kategorije naveden u njezinu Prilogu I.A, već samo jedan popis takvih proizvoda („une“ liste „de“ tels produits), proizlazi da je taj popis indikativan.

44 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da članak 2. stavak 1. Direktive 2002/96 i Prilog I.B toj direktivi valja tumačiti u smislu da potonji sadržava indikativan popis proizvoda koji ulaze u kategorije navedene u Prilogu I.A toj direktivi.

45 Stoga valja provjeriti mogu li predmetni motori ulaziti u kategoriju „električni i elektronički alati (osim velikih nepokretnih industrijskih alata“ u smislu Direktive 2002/96 i Direktive 2012/19.

46 S tim u vezi, s obzirom na to da se u tim direktivama ne nalazi definicija pojma „alati“, za potrebe utvrđivanja opsega tog pojma potrebno je osloniti se na njegovo uobičajeno i općeprihvaćeno značenje (vidjeti, *per analogiam*, presudu Endendijk, C-187/07, EU:C:2008:197, t. 15. i navedenu sudsku praksu). Međutim, taj pojam uobičajeno označava predmet koji se upotrebljava za obavljanje radnje ili određenog posla.

47 Slijedom toga, u mjeri u kojoj predmetni motori, kada su napajani električnom energijom, prema podacima koje je naveo sud koji je uputio zahtjev, omogućuju pokretanje garažnih vrata i upravljanje njima, oni predstavljaju električne ili elektroničke alate u smislu navedenih direktiva.

48 Taj zaključak nije doveden u pitanje argumentom društva Rademacher, u skladu s kojim predmetni motori isključivo pokreću predmete kao što su garažna vrata pa ne mogu biti uključeni u proizvode navedene u točki 6. Priloga I.B Direktivi 2002/96 i točki 6. Priloga II. Direktivi 2012/19 jer je zajedničko obilježje u njima navedenih proizvoda obrada predmeta. Naime, kao što je to istaknulo društvo Sommer u svojim pisanim očitovanjima, to obilježje ne može se kvalificirati kao zajedničko svim proizvodima navedenima u točkama 6. zato što neki od njih, kao alati za spajanje vijcima ili skidanje vijaka, ne obrađuju predmete na koje izravno djeluju već ih samo pomiču.

49 Kada je riječ o pitanju jesu li predmetni motori „veliki nepokretni industrijski alati“ isključeni iz kategorije „električni i elektronički alati“ u smislu Direktive 2002/96 i Direktive 2012/19, s jedne strane, valja naglasiti da prvonavedena direktiva ne definira pojam „velikih nepokretnih industrijskih alata“. Međutim, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 46. ove presude, valja istaknuti da se taj pojam uobičajeno odnosi na alate ili velike strojeve koji se upotrebljavaju u postupku proizvodnje ili industrijske obrade proizvoda, koji su fiksno postavljeni i u pravilu se ne mogu pomicati ili odnijeti. Iz toga proizlazi da se u svakom slučaju predmetni motori ne mogu kvalificirati kao „industrijski alati“ s obzirom na to da se ti motori ne upotrebljavaju u postupku proizvodnje ili industrijske obrade proizvodâ. S druge strane, navedeni motori ne ulaze ni u definiciju „velikih nepokretnih industrijskih

alata“, sadržanu u članku 3. stavku 1. točki (b) Direktive 2012/19, s obzirom na to da njih poglavito „profesionalci [ne] koriste i održavaju u industrijskom proizvodnom pogonu ili objektu za istraživanje i razvoj“.

50 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da predmetni motori ulaze u kategoriju „električni i elektronički alati (osim velikih nepokretnih industrijskih alata)“ u smislu Direktive 2002/96 i Direktive 2012/19.

51 Konačno, kada je riječ o trećem uvjetu navedenom u točki 37. ove presude, sud koji je uputio zahtjev dvoji o tome treba li ipak smatrati da su predmetni motori dio drugog tipa opreme koja nije obuhvaćena područjem primjene Direktive 2002/96 u smislu njezina članka 2. stavka 1. „i/ili“ ti motori predstavljaju opremu koja je posebno dizajnirana i instalirana kao dio opreme druge vrste, koja je isključena iz područja primjene Direktive 2012/19 ili nije njime obuhvaćena i koja može ispuniti svoju funkciju samo ako je dio te opreme u smislu članka 2. stavka 3. točke (b) te potonje direktive.

52 S tim u vezi, valja istaknuti da su ciljevi Direktive 2002/96, u skladu s njezinim člankom 1., sprečavanje nastanka otpadne električne i elektroničke opreme, ponovna uporaba, recikliranje i drugi načini oporabe takvog otpada da bi se smanjilo zbrinjavanje otpada kao i poboljšanje ponašanja u zaštiti okoliša svih operatora uključenih u životni ciklus EEO-a. U skladu s uvodnim izjavama 10., 15. i 16. te direktive, njezin je cilj obuhvatiti sav EEO koji upotrebljavaju potrošači te EEO namijenjen profesionalnoj uporabi i postići visoku razinu odvojenog prikupljanja OEEO-a kako bi se osigurala odabrana razina zaštite zdravlja ljudi i okoliša. Osim toga, iz uvodnih izjava 6., 9., 14. i 15. Direktive 2012/19 proizlazi da one u biti imaju iste ciljeve.

53 S obzirom na ciljeve tih direktiva, iznimke od njihove primjene, predviđene u članku 2. stavku 1. Direktive 2002/96 odnosno članku 2. stavku 3. točki (b) Direktive 2012/19, valja tumačiti usko.

54 Društvo Rademacher u biti ističe da predmetni motori ne ulaze u područje primjene navedenih direktiva zato što nemaju autonomnu funkciju već su dio komponenata koje su trajno ugrađene u kućnu automatiku predmetne zgrade.

55 Međutim, kada je riječ o iznimci predviđenoj u članku 2. stavku 1. Direktive 2002/96, EEO, u smislu te direktive, koji, poput predmetnih motora, može u svakom trenutku biti demontiran, ponovno montiran i/ili ugrađen u opremu zgrade, ne može ne biti obuhvaćen njezinim područjem primjene samo zato što je „dizajniran kao dio [navedene] opreme“. Naime, takvo tumačenje imalo bi za posljedicu isključenje velikog broja EEO-a koji izričito ulaze u kategorije navedene u Prilogu I.A Direktivi 2002/96 samo zbog činjenice da su ugrađeni u zgradu ili da su spojeni na njezinu elektroenergetsku mrežu što bi dakle bilo u suprotnosti s ciljevima direktive.

56 Kada je riječ o iznimci predviđenoj u članku 2. stavku 3. točki (b) Direktive 2012/19, ona je još uža od iznimke predviđene u članku 2. stavku 1. Direktive 2002/96, s obzirom na to da ona isključuje samo opremu „koja je posebno dizajnirana i instalirana“ kao dio drugog tipa opreme i „koja svoju funkciju može ispuniti samo ako je dio te opreme“. S tim u vezi, u skladu s uvodnom izjavom 9. Direktive 2012/19 , njezine ciljeve moguće je ostvariti bez uključivanja u njezino područje primjene velikih fiksnih postrojenja kao što su naftne platforme, sustavi za prijevoz prtljage u zračnim lukama ili liftovi. Međutim, u toj su istoj uvodnoj izjavi navedena dva primjera EEO-a, odnosno rasvjetna oprema ili fotonaponske ploče, koji se, iako su u pravilu ugrađeni u velika fiksna postrojenja kao što su zgrade, ipak ne smatraju „posebno“ namijenjenima ugrađivanju u ta postrojenja te se smatra da mogu ispuniti svoju funkciju čak i ako nisu dio tih postrojenja.

57 Međutim, s obzirom na te primjere i s obzirom na to da se predmetni motori u svakom trenutku mogu demontirati, ponovno montirati i/ili ugraditi u opremu zgrade te, slijedom toga, nisu dizajnirani da isključivo funkcioniraju s određenim vratima, te se motore u svakom slučaju ne može smatrati „posebno dizajniranima i instaliranima“ kao dio navedene opreme u smislu članka 2. stavka 3. točke (b) Direktive 2012/19.

58 Stoga motori za garažna vrata kao što su oni o kojima je riječ u glavnom postupku ne mogu biti obuhvaćeni iznimkama koje su predviđene u članku 2. stavku 1. Direktive 2002/96 i članku 2. stavku 3. točki (b) Direktive 2012/19.

59 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na upućena pitanja valja odgovoriti tako da članak 2. stavak 1., članak 3. točku (a) te Prilog I.A točku 6. i Prilog I.B točku 6. Direktive 2002/96, s jedne strane, te članak 2. stavak 1. točku (a), članak 2. stavak 3. točku (b), članak 3. stavak 1. točku (a) kao i Prilog I. točku 6. i Prilog II. točku 6. Direktive 2012/19, s druge strane, valja tumačiti na način da motori za garažna vrata, kao što su oni o kojima je riječ u glavnom postupku – koji se pokreću na električni napon od oko 220 V do 240 V, a koji su namijenjeni tomu da zajedno s pripadajućim garažnim vratima budu ugrađeni u opremu zgrade i koji se u svakom trenutku mogu demontirati, ponovno montirati i/ili ugraditi – ulaze u područja primjene Direktive 2002/96, odnosno Direktive 2012/19, tijekom prijelaznog razdoblja.

Troškovi

60 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 2. stavak 1. i članak 3. točku (b) kao i Prilog I.A točku 6. i Prilog I.B točku 6. Direktive 2002/96/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. siječnja 2003. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO), s jedne strane, te članak 2. stavak 1. točku (a), članak 2. stavak 3. točku (b), članak 3. stavak 1. točku (a) kao i Prilog I. točku 6. i Prilog II. točku 6. Direktive 2012/19/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO), s druge strane, valja tumačiti na način da motori za garažna vrata, kao što su oni o kojima je riječ u glavnom postupku – koji se pokreću na električni napon od oko 220 V do 240 V, a koji su namijenjeni tomu da zajedno s pripadajućim garažnim vratima budu ugrađeni u opremu zgrade i koji se u svakom trenutku mogu demontirati, ponovno montirati i/ili ugraditi u navedenu opremu – ulaze u područja primjene Direktive 2002/96/EZ, odnosno Direktive 2012/19/EU, tijekom prijelaznog razdoblja određenog člankom 2. stavkom 1. točkom (a) te potonje direktive.

Potpisi